

Ustawa o usługach płatniczych. Komentarz

Przejdź do produktu na ksiegarnia.beck.pl

Ustawa o usługach płatniczych

z dnia 19 sierpnia 2011 r. (Dz.U. Nr 199, poz. 1175)

Tekst jednolity z dnia 17 września 2021 r. (Dz.U. z 2021 r. poz. 1907)¹

(zm.: Dz.U. 2021, poz. 1814, poz. 2140)

Dział I. Przepisy ogólne

Literatura: *M. Grabowski*, Ustawa o usługach płatniczych. Komentarz, Warszawa 2020.

Art. 1. [Zakres przedmiotowy ustawy]

1. Ustawa określa zasady świadczenia usług płatniczych oraz wydawania i wykupu pieniądza elektronicznego, w tym:

- 1) warunki świadczenia usług płatniczych, w szczególności dotyczące przejrzystości postanowień umownych i wymogów w zakresie informowania o usługach płatniczych;
- 2) prawa i obowiązki stron wynikające z umów o świadczenie usług płatniczych, a także zakres odpowiedzialności dostawców z tytułu wykonywania usług płatniczych;
- 2a) warunki wydawania i wykupu pieniądza elektronicznego;
- 3) zasady prowadzenia działalności przez instytucje płatnicze, małe instytucje płatnicze, dostawców świadczących usługę dostępu do informacji o rachunku, biura usług płatniczych, instytucje pieniądza elektronicznego i oddziały zagranicznych instytucji pieniądza elektronicznego, w tym za pośrednictwem agentów, oraz zasady sprawowania nadzoru nad tymi podmiotami;
- 4) zasady dostępu konsumentów do rachunku podstawowego;
- 5) zasady przenoszenia rachunków płatniczych prowadzonych dla konsumentów.

2. Ustawa określa również:

- 1) podstawowe zasady funkcjonowania rynku krajowych transakcji płatniczych przy użyciu kart płatniczych;
- 2) zasady prowadzenia stron internetowych porównujących opłaty związane z rachunkiem płatniczym;
- 3) zasady funkcjonowania schematów płatniczych oraz zasady nadzoru nad tymi schematami.

¹ Tekst jednolity ogłoszono dnia 21.10.2021 r.

Spis treści

	Nb
1. Uwagi ogólne	1
2. Wdrożenie przepisów europejskich	2

1 1. Uwagi ogólne. W art. 1 UsłPIU ustawodawca wskazał zakres przedmiotowy komentowanej ustawy. Ustawa określa zasady świadczenia usług płatniczych oraz wydawania pieniądza elektronicznego. Ustawodawca określił w ust. 1 główne obszary, które reguluje ustawa.

Natomiast w ust. 2 zostały wskazane inne kwestie, niedotyczące bezpośrednio świadczenia usług płatniczych oraz wydawania i wykupu pieniądza elektronicznego, a które reguluje UsłPIU, są to:

- 1) podstawowe zasady funkcjonowania rynku krajowych transakcji płatniczych przy użyciu kart płatniczych;
- 2) zasady prowadzenia stron internetowych porównujących opłaty związane z rachunkiem płatniczym;
- 3) zasady funkcjonowania schematów płatniczych oraz zasady nadzoru nad tymi schematami.

2 2. Wdrożenie przepisów europejskich. Komentowana ustawa powstała w związku z wdrożeniem w Polsce dyrektywy PSD1. Celem wdrożenia dyrektywy PSD1 w państwach członkowskich było doprowadzenie do utworzenia ram prawnych jednolitego rynku usług płatniczych w Unii Europejskiej i na terytorium Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

Następnie, w 2017 r. przepisy UsłPIU zostały rozszerzone w ramach wdrożenia w Polsce postanowień PAD.

Natomiast, w 2018 r. w UsłPIU pojawiły się postanowienia wdrażające dyrektywę PSD2 w Polsce, które miały za zadanie zwiększenie konkurencyjności na zdominowanym przez banki rynku usług płatniczych.

Art. 2. [Określenia ustawowe]

Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) **agent** – osobę fizyczną, osobę prawną oraz jednostkę organizacyjną niebędącą osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną, działającą w imieniu i na rzecz instytucji płatniczej, dostawcy świadczącego wyłącznie usługę dostępu do informacji o rachunku, małej instytucji płatniczej, biura usług płatniczych, instytucji pieniądza elektronicznego albo oddziału zagranicznej instytucji pieniądza elektronicznego wyłącznie w zakresie świadczenia usług płatniczych, a w odniesieniu do pieniądza elektronicznego – w zakresie jego wykupu;
- 1a) **agent rozliczeniowy** – dostawcę prowadzącego działalność w zakresie świadczenia usługi płatniczej, o której mowa w art. 3 ust. 1 pkt 5, w tym agenta rozliczeniowego w rozumieniu art. 2 pkt 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/751 z dnia 29 kwietnia 2015 r. w sprawie opłat interchange w odniesieniu do transakcji płatniczych

- realizowanych w oparciu o kartę (Dz.Urz. UE L 123 z 19.05.2015, str. 1), zwanego dalej „rozporządzeniem (UE) 2015/751”;
- 1b) akceptant – odbiorcę innego niż konsument, na rzecz którego agent rozliczeniowy świadczy usługę płatniczą;
 - 2) bazowa stopa procentowa – stopę procentową pochodzącą z publicznie dostępnego źródła, która może być zweryfikowana przez obie strony umowy o świadczenie usług płatniczych;
 - 2a) biuro usług płatniczych – osobę fizyczną, osobę prawną oraz jednostkę organizacyjną niebędącą osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną, wpisaną do rejestru biur usług płatniczych, prowadzącą działalność w zakresie świadczenia usługi płatniczej, o której mowa w art. 3 ust. 1 pkt 6;
 - 3)² bliskie powiązania – bliskie powiązania, o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt 38 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych oraz zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (Dz.Urz. UE L 176 z 27.06.2013, str. 1, z późn. zm.);
 - 4) data waluty – moment w czasie, od którego lub do którego dostawca nalicza odsetki od środków pieniężnych, którymi obciążono lub uznano rachunek płatniczy;
 - 4a) dostawca przekazujący – dostawcę usług płatniczych, który przekazuje dostawcy przyjmującemu informacje wymagane w celu przeniesienia rachunku płatniczego;
 - 4b) dostawca przyjmujący – dostawcę usług płatniczych, któremu dostawca przekazujący przekazuje informacje wymagane w celu przeniesienia rachunku płatniczego;
 - 4c) dostawca prowadzący rachunek – dostawcę usług płatniczych prowadzącego rachunek płatniczy dla płatnika;
 - 4d) dostawca świadczący usługę inicjowania transakcji płatniczej – dostawcę usług płatniczych prowadzącego działalność gospodarczą w zakresie świadczenia usługi inicjowania transakcji płatniczej;
 - 4e) dostawca świadczący usługę dostępu do informacji o rachunku – dostawcę usług płatniczych prowadzącego działalność gospodarczą w zakresie świadczenia usługi dostępu do informacji o rachunku;
 - 4f) dostawca świadczący wyłącznie usługę dostępu do informacji o rachunku – osobę fizyczną, osobę prawną oraz jednostkę organizacyjną niebędącą osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną, wpisaną do rejestru, o którym mowa w art. 4 ust. 3, prowadzącą działalność gospodarczą w zakresie świadczenia usługi dostępu do informacji o rachunku, z wyłączeniem pozostałych usług płatniczych;
 - 5) dzień roboczy – dzień roboczy odpowiednio dostawcy płatnika lub dostawcy odbiorcy;

² Art. 2 pkt 3 w brzmieniu ustawy z 1.10.2021 r. (Dz.U. z 2021 r. poz. 2140), która wchodzi w życie 10.12.2021 r.

- 6) goszczące państwo członkowskie – państwo członkowskie inne niż macierzyste państwo członkowskie, w którym dostawca świadczy usługi płatnicze, w tym za pośrednictwem agenta prowadzącego działalność w tym państwie lub przez znajdujący się w tym państwie oddział, lub wydawca pieniądza elektronicznego wydaje pieniądź elektroniczny, w tym przez znajdujący się w tym państwie oddział;
- 7) grupa:
 - a) jednostkę dominującą wraz z jednostkami zależnymi oraz:
 - jednostką, w której jednostka dominująca lub jej jednostka zależna posiadają udziały albo akcje, lub
 - jednostką współzależną,
 - b) jednostki powiązane w ten sposób, że więcej niż połowa członków organu zarządzającego, nadzorującego lub organów administrujących danej jednostki jednocześnie pełni funkcje kierownicze lub jest członkami organu nadzorującego lub organu administrującego innej jednostki, lub
 - c) jednostki powiązane w ten sposób, że dana jednostka ma wpływ na kierowanie polityką finansową i operacyjną innej jednostki;
- 8) hybrydowa instytucja pieniądza elektronicznego – instytucję pieniądza elektronicznego wykonującą oprócz wydawania pieniądza elektronicznego, usług płatniczych lub działalności, o której mowa w art. 132j ust. 1 pkt 1 i 2 oraz ust. 3, inną działalność gospodarczą;
- 9) hybrydowa instytucja płatnicza – instytucję płatniczą wykonującą oprócz usług płatniczych, wydawania pieniądza elektronicznego lub działalności, o której mowa w art. 74 ust. 1 pkt 1 i 2 oraz ust. 3, inną działalność gospodarczą;
- 9a) hybrydowe biuro usług płatniczych – biuro usług płatniczych wykonujące oprócz usługi płatniczej, o której mowa w art. 3 ust. 1 pkt 6, inną działalność gospodarczą;
- 9aa) hybrydowa mała instytucja płatnicza – małą instytucję płatniczą wykonującą oprócz którejkolwiek z usług płatniczych, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1–6, lub działalności, o której mowa w art. 74 ust. 1 pkt 1 i ust. 3, inną działalność gospodarczą;
- 9b) identyfikator dostawcy – kombinację cyfr pozwalającą na jednoznaczne zidentyfikowanie dostawcy usług płatniczych prowadzącego rachunki płatnicze i uczestniczącego w systemach płatności, o którym mowa w art. 4 ust. 2 pkt 4–6, 8 i 9;
- 9c) incydent – niespodziewane zdarzenie, które ma niekorzystny wpływ na integralność, dostępność, poufność, autentyczność lub ciągłość świadczenia usług płatniczych albo stwarza znaczne prawdopodobieństwo, że taki wpływ będzie mieć, lub serię takich zdarzeń;
- 9d) indywidualne dane uwierzytelniające – indywidualne dane zapewniane użytkownikowi przez dostawcę usług płatniczych do celów uwierzytelnienia;
- 10) instrument płatniczy – zindywidualizowane urządzenie lub uzgodniony przez użytkownika i dostawcę zbiór procedur, wykorzystywane przez użytkownika do złożenia zlecenia płatniczego;

- 10a) instytucja pieniądza elektronicznego – krajową instytucję pieniądza elektronicznego i unijną instytucję pieniądza elektronicznego;
- 11) instytucja płatnicza – krajową instytucję płatniczą i unijną instytucję płatniczą;
- 12) jednostka – jednostkę w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2021 r. poz. 217), zwanej dalej „ustawą o rachunkowości”;
- 13) jednostka dominująca – jednostkę dominującą w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 37 ustawy o rachunkowości;
- 14) jednostka współzależna – jednostkę współzależną w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 40 ustawy o rachunkowości;
- 15) jednostka zależna – jednostkę zależną w rozumieniu art. 3 ust. 1 pkt 39 ustawy o rachunkowości;
- 15a) karta płatnicza – kartę uprawniającą do wypłaty gotówki lub umożliwiającą złożenie zlecenia płatniczego za pośrednictwem akceptanta lub agenta rozliczeniowego, akceptowaną przez akceptanta w celu otrzymania przez niego należnych mu środków, w tym kartę płatniczą w rozumieniu art. 2 pkt 15 rozporządzenia (UE) 2015/751;
- 15aa) (*uchylony*)
- 15ab) (*uchylony*)
- 15b) krajowa instytucja pieniądza elektronicznego – osobę prawną, która uzyskała zezwolenie, o którym mowa w art. 132a ust. 1, na prowadzenie działalności w charakterze instytucji pieniądza elektronicznego;
- 16) krajowa instytucja płatnicza – osobę prawną, która zgodnie z art. 60 ust. 1 uzyskała zezwolenie na prowadzenie działalności w charakterze instytucji płatniczej;
- 16a) krajowa transakcja płatnicza – transakcję płatniczą, w przypadku której dostawca płatnika i dostawca odbiorcy prowadzą działalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w tym krajową transakcję płatniczą w rozumieniu art. 2 pkt 9 rozporządzenia (UE) 2015/751;
- 16b) kredyt w rachunku płatniczym – kredyt w rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowym w rozumieniu art. 5 pkt 4 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz.U. z 2019 r. poz. 1083, z 2020 r. poz. 2320 oraz z 2021 r. poz. 1655), zwanej dalej „ustawą o kredycie konsumenckim”, oraz kredyt płatniczy, o którym mowa w art. 74 ust. 3;
- 17) macierzyste państwo członkowskie – państwo członkowskie, na terenie którego dostawca lub wydawca pieniądza elektronicznego ma swoją siedzibę albo, jeżeli podmiot ten nie posiada siedziby zgodnie z właściwym dla niego prawem państwa członkowskiego, państwo członkowskie, w którym znajduje się jego główne miejsce wykonywania działalności;
- 17a) numer rozliczeniowy – unikatowy numer identyfikujący dostawcę usług płatniczych prowadzącego rachunki płatnicze i uczestniczącego w systemach płatności;
- 17b) mała instytucja płatnicza – osobę fizyczną, osobę prawną oraz jednostkę organizacyjną niebędącą osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną, wpisaną do rejestru, o którym mowa w art. 4 ust. 3, prowadzącą

- działalność w zakresie którejkolwiek z usług płatniczych, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1–6, i nieprowadzącą działalności w zakresie usług płatniczych, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 7 lub 8;
- 17c) marka płatnicza – markę płatniczą, o której mowa w art. 2 pkt 30 rozporządzenia nr 2015/751;
- 18) odbiorca – osobę fizyczną, osobę prawną oraz jednostkę organizacyjną niebędącą osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną, będącą odbiorcą środków pieniężnych stanowiących przedmiot transakcji płatniczej;
- 19) oddział – wyodrębnioną i samodzielną organizacyjnie część działalności gospodarczej, wykonywaną przez przedsiębiorcę poza siedzibą przedsiębiorcy lub głównym miejscem wykonywania działalności, przy czym w przypadku unijnej instytucji płatniczej, unijnej instytucji pieniądza elektronicznego oraz zagranicznej instytucji pieniądza elektronicznego wszystkie jej oddziały znajdujące się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej uznaje się za jeden oddział;
- 19a) opłata interchange – opłatę interchange w rozumieniu art. 2 pkt 10 rozporządzenia (UE) 2015/751;
- 19aa) opłata akceptanta – opłatę akceptanta w rozumieniu art. 2 pkt 12 rozporządzenia (UE) 2015/751;
- 19ab) opłata systemowa – opłatę z tytułu transakcji płatniczej wykonywanej przy użyciu karty płatniczej lub instrumentu płatniczego opartego na karcie, o którym mowa w art. 2 pkt 20 rozporządzenia (UE) 2015/751, stanowiącą przychód organizacji kartowej;
- 19b) organizacja kartowa – podmiot, w tym określony organ lub organizację oraz podmiot, o którym mowa w art. 2 pkt 16 rozporządzenia (UE) 2015/751, określający zasady funkcjonowania systemu kart płatniczych oraz odpowiedzialny za podejmowanie decyzji dotyczących funkcjonowania systemu kart płatniczych;
- 19c) organizacja płatnicza – organizację kartową oraz podmiot, w tym organ lub organizację, określający zasady funkcjonowania schematu płatniczego oraz odpowiedzialny za podejmowanie decyzji dotyczących funkcjonowania schematu płatniczego;
- 20) osoba zarządzająca – członka zarządu, a w przypadku podmiotu nieposiadającego zarządu – osobę odpowiedzialną za zarządzanie tym podmiotem, niepodlegającą służbowo innej osobie, przy czym w przypadku hybrydowej instytucji płatniczej lub hybrydowej instytucji pieniądza elektronicznego – odpowiednio właściwego członka zarządu lub osobę odpowiedzialną za zarządzanie działalnością takiej instytucji w zakresie usług płatniczych lub wydawania pieniądza elektronicznego, a w przypadku hybrydowej małej instytucji płatniczej lub hybrydowego biura usług płatniczych – odpowiednio właściwego członka zarządu lub osobę odpowiedzialną za zarządzanie działalnością takiej małej instytucji płatniczej lub takiego biura usług płatniczych w zakresie usług płatniczych;
- 21) państwo członkowskie – państwo członkowskie Unii Europejskiej albo państwo członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – stroną umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym;

- 21a) pieniądz elektroniczny – wartość pieniężną przechowywaną elektronicznie, w tym magnetycznie, wydawaną, z obowiązkiem jej wykupu, w celu dokonywania transakcji płatniczych, akceptowaną przez podmioty inne niż wyłącznie wydawca pieniądza elektronicznego;
- 22) płatnik – osobę fizyczną, osobę prawną oraz jednostkę organizacyjną niebędącą osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną, składającą zlecenie płatnicze;
- 22a) podmiot uczestniczący – podmiot, który zawarł z organizacją płatniczą umowę, na podstawie której wydaje instrument płatniczy lub świadczy usługę, o której mowa w art. 3 ust. 1 pkt 5, w ramach schematu płatniczego;
- 23) pojedyncza transakcja płatnicza – transakcję płatniczą nieobjętą umową ramową;
- 24) przedsiębiorca – przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz.U. z 2021 r. poz. 162);
- 24a) przetwarzanie transakcji płatniczych – czynności o charakterze technicznym i operacyjnym wykonywane w celu przeprowadzenia transakcji płatniczej, w szczególności obejmujące:
 - a) inicjację transakcji, w tym uwierzytelnienie instrumentu płatniczego lub użytkownika tego instrumentu,
 - b) sprawdzenie danych umożliwiających przeprowadzenie transakcji, w tym dostępności środków, możliwości dokonania transakcji przy użyciu instrumentu płatniczego oraz dostępności systemu łączności między dostawcami usług płatniczych,
 - c) obsługę przesyłanych komunikatów w celu transferu środków pieniężnych;
- 24b) reklamacja – wystąpienie skierowane do dostawcy usług płatniczych przez użytkownika lub posiadacza pieniądza elektronicznego, w którym użytkownik lub posiadacz pieniądza elektronicznego zgłasza zastrzeżenia dotyczące usług świadczonych przez dostawcę usług płatniczych;
- 25) rachunek płatniczy – rachunek prowadzony dla jednego lub większej liczby użytkowników służący do wykonywania transakcji płatniczych, przy czym przez rachunek płatniczy rozumie się także rachunek bankowy oraz rachunek członka spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej, jeżeli rachunki te służą do wykonywania transakcji płatniczych;
- 25a) rachunek zwrotu – nieoprocentowany rachunek techniczny dostawcy prowadzony w celu wykonania obowiązku, o którym mowa w art. 143 ust. 2 zdanie drugie, na który jest dokonywany zwrot kwoty transakcji płatniczej wykonanej z użyciem nieprawidłowego unikatowego identyfikatora;
- 26) referencyjny kurs walutowy – kurs walutowy udostępniany przez dostawcę usług płatniczych lub pochodzący z publicznie dostępnego źródła;
- 26a) schemat płatniczy – zbiór zasad przeprowadzania transakcji płatniczych, wydawania instrumentów płatniczych, akceptowania instrumentów płatniczych i przetwarzania transakcji płatniczych wykonywanych przy użyciu instrumentów płatniczych oraz system kart płatniczych;

- 26aa) silne uwierzytelnianie użytkownika – uwierzytelnianie zapewniające ochronę poufności danych w oparciu o zastosowanie co najmniej dwóch elementów należących do kategorii:
- a) wiedza o czymś, o czym wie wyłącznie użytkownik,
 - b) posiadanie czegoś, co posiada wyłącznie użytkownik,
 - c) cechy charakterystyczne użytkownika
 - będących integralną częścią tego uwierzytelniania oraz niezależnych w taki sposób, że naruszenie jednego z tych elementów nie osłabia wiarygodności pozostałych;
- 26b) system kart płatniczych – system kart płatniczych w rozumieniu art. 2 pkt 16 rozporządzenia (UE) 2015/751;
- 26c) szczególnie chronione dane dotyczące płatności – dane, w tym indywidualne dane uwierzytelniające, które mogą być wykorzystywane do dokonywania oszustw, z wyłączeniem imienia i nazwiska lub nazwy właściciela rachunku i numeru rachunku – w przypadku działalności prowadzonej przez dostawców świadczących usługę inicjowania transakcji płatniczej i dostawców świadczących usługę dostępu do informacji o rachunku;
- 27) system płatności – system transferu środków pieniężnych oparty na formalnych i znormalizowanych regułach oraz wspólnych zasadach dotyczących przetwarzania, rozliczeń lub rozrachunku transakcji płatniczych, w szczególności system płatności w rozumieniu art. 1 pkt 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. o ostateczności rozrachunku w systemach płatności i systemach rozrachunku papierów wartościowych oraz zasadach nadzoru nad tymi systemami (Dz.U. z 2019 r. poz. 212 oraz z 2021 r. poz. 1598), zwanej dalej „ustawą o ostateczności rozrachunku”;
- 27a) średnia wartość pieniądza elektronicznego pozostającego w obiegu – ustalana na pierwszy dzień kalendarzowy każdego miesiąca średnią arytmetyczną sum zobowiązań finansowych z tytułu wydanego pieniądza elektronicznego obliczonych na koniec każdego dnia kalendarzowego w okresie poprzednich 6 miesięcy kalendarzowych;
- 27b) środki finansowe – środki pieniężne oraz środki niepieniężne o wiarygodnie określonej wartości i stopniu płynności umożliwiającym niezwłoczne pokrycie ryzyka lub straty środkami pieniężnymi uzyskanymi z tych środków niepieniężnych;
- 28) środki porozumiewania się na odległość – środki, które mogą być wykorzystane do zawarcia umowy o usługę płatniczą, które nie wymagają jednoczesnej obecności dostawcy i użytkownika;
- 29) transakcja płatnicza – zainicjowaną przez płatnika lub odbiorcę wpłatę, transfer lub wypłatę środków pieniężnych;
- 29a) treści cyfrowe – towary lub usługi wytwarzane i dostarczane lub świadczone w formie cyfrowej, które mogą zostać użyte lub z których można skorzystać wyłącznie za pomocą urządzenia technicznego, z wyłączeniem użycia i konsumpcji fizycznych towarów lub usług;
- 30) trwałe nośnik informacji – nośnik umożliwiający użytkownikowi przechowywanie adresowanych do niego informacji w sposób umożliwiający dostęp do nich przez okres odpowiedni do celów sporządzenia tych

- informacji i pozwalający na odtworzenie przechowywanych informacji w niezmienionej postaci;
- 31) umowa ramowa – umowę o usługę płatniczą regulującą wykonywanie indywidualnych transakcji płatniczych, która może zawierać postanowienia w zakresie prowadzenia rachunku płatniczego;
 - 31a) unijna instytucja pieniądza elektronicznego – osobę prawną, której właściwe organy nadzorcze wydały zezwolenie na wydawanie pieniądza elektronicznego;
 - 32) unijna instytucja płatnicza – osobę prawną, której właściwe organy nadzorcze wydały zezwolenie na świadczenie usług płatniczych;
 - 33) unikatowy identyfikator – kombinację liter, liczb lub symboli określoną przez dostawcę dla użytkownika, która jest dostarczana przez jednego użytkownika w celu jednoznacznego zidentyfikowania drugiego biorącego udział w danej transakcji płatniczej użytkownika lub jego rachunku płatniczego;
 - 33a) usługi powiązane z rachunkiem płatniczym – usługi świadczone w ramach otwarcia, prowadzenia i zamknięcia rachunku płatniczego, w tym usługi płatnicze, które wiążą się z korzystaniem z rachunku płatniczego, transakcje, o których mowa w art. 6 pkt 7, kredyt w rachunku płatniczym oraz przekroczenie salda na rachunku;
 - 33b) uwierzytelnianie – procedurę umożliwiającą dostawcy usług płatniczych weryfikację tożsamości użytkownika lub ważności stosowania konkretnego instrumentu płatniczego, łącznie ze stosowaniem indywidualnych danych uwierzytelniających;
 - 34) użytkownik – osobę fizyczną, osobę prawną oraz jednostkę organizacyjną niebędącą osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną, korzystającą z usług płatniczych w charakterze płatnika lub odbiorcy;
 - 35) właściwe organy nadzorcze – władze innych niż Rzeczpospolita Polska państw członkowskich uprawnione na mocy obowiązujących w tych państwach przepisów do wydawania zezwolenia na wykonywanie usług płatniczych przez unijne instytucje płatnicze lub na wydawanie pieniądza elektronicznego przez unijne instytucje pieniądza elektronicznego;
 - 35a) wydawca instrumentu płatniczego – podmiot świadczący usługę płatniczą, o której mowa w art. 3 ust. 1 pkt 4, w tym wydawcę w rozumieniu art. 2 pkt 2 rozporządzenia (UE) 2015/751;
 - 35b) zagraniczna instytucja pieniądza elektronicznego – podmiot z siedzibą w państwie niebędącym państwem członkowskim, inny niż bank zagraniczny, uprawniony zgodnie z prawem państwa siedziby do wydawania pieniądza elektronicznego;
 - 35c) wydawca karty płatniczej – dostawcę wydającego kartę płatniczą do dyspozycji płatnika;
 - 36) zlecenie płatnicze – oświadczenie płatnika lub odbiorcy skierowane do jego dostawcy zawierające polecenie wykonania transakcji płatniczej;
 - 37) znaczny pakiet akcji lub udziałów – akcje lub udziały w ilości:
 - a) oznaczającej posiadanie przez jednostkę bezpośrednio lub pośrednio co najmniej 10% kapitału innej jednostki,

- b) uprawniającej jednostkę do wykonywania praw z co najmniej 10% głosów w organie stanowiącym innej jednostki lub
- c) dającej inne prawa do kapitału jednostki w sposób umożliwiający wywieranie wpływu na kierowanie jej polityką finansową i operacyjną.

Spis treści

	Nb
1. Uwagi ogólne	1
2. Agent	2
3. Agent rozliczeniowy	3
4. Akceptant	4
5. Bazowa stopa procentowa	5
6. Biuro usług płatniczych	6
7. Bliskie powiązania	7
8. Data waluty	8
9. Dostawca przekazujący	9
10. Dostawca przyjmujący	10
11. Dostawca prowadzący rachunek	11
12. Dostawca świadczący usługę inicjowania transakcji płatniczej (PISP)	12
13. Dostawca świadczący usługę dostępu do informacji do rachunku	13
14. AISP-only	14
15. Dzień roboczy	15
16. Goszczące państwo członkowskie	16
17. Grupa	17
18. Hybrydowa IPE	18
19. Hybrydowa instytucja płatnicza	19
20. Hybrydowe BUP	20
21. Hybrydowa MIP	21
22. Identyfikator dostawcy	22
23. Incydent	23
24. Indywidualne dane uwierzytelniające	24
25. Instrument płatniczy	25
26. IPE	26
27. Instytucja płatnicza	27
28. Jednostka	28
29. Jednostka dominująca	29
30. Jednostka współzależna	30
31. Jednostka zależna	31
32. Karta płatnicza	32
33. Krajowa IPE	33
34. KIP	34
35. Krajowa transakcja płatnicza	35
36. Kredyt w rachunku płatniczym	36
37. Macierzyste państwo członkowskie	37
38. MIP	38
39. Marka płatnicza	39
40. Odbiorca	40
41. Oddział	41
42. Opłata <i>interchange</i>	42
43. Opłata akceptanta	43

44. Opłata systemowa	44
45. Organizacja kartowa	45
46. Organizacja płatnicza	46
47. Osoba zarządzająca	47
48. Państwo członkowskie	48
49. Pieniądz elektroniczny	49
50. Płatnik	50
51. Podmiot uczestniczący	51
52. Pojedyncza transakcja płatnicza	52
53. Przedsiębiorca	53
54. Przetwarzanie transakcji płatniczych	54
55. Reklamacja	55
56. Rachunek płatniczy	56
57. Rachunek zwrotu	57
58. Referencyjny kurs walutowy	58
59. Schemat płatniczy	59
60. Silne uwierzytelnienie użytkownika	60
61. System kart płatniczych	61
62. Szczególnie chronione dane dotyczące płatności	62
63. System płatności	63
64. Średnia wartość pieniądza elektronicznego pozostającego w obiegu	64
65. Środki finansowe	65
66. Środki porozumiewania się na odległość	66
67. Transakcja płatnicza	67
68. Treści cyfrowe	68
69. Trwały nośnik informacji	69
70. Umowa ramowa	70
71. Unijna IPE	71
72. Unijna instytucja płatnicza	72
73. Unikatowy identyfikator	73
74. Usługi powiązane z rachunkiem płatniczym	74
75. Uwierzytelnianie	75
76. Użytkownik	76
77. Właściwe organy nadzorcze	77
78. Wydawca instrumentu płatniczego	78
79. Zagraniczna IPE	79
80. Wydawca karty płatniczej	80
81. Zlecenie płatnicze	81
82. Znaczny pakiet akcji lub udziałów	82

1. **Uwagi ogólne.** W art. 2 UsIPIU zawarto definicje ustawowe terminów używanych w UsIPIU. **1**

Nie jest to wyczerpująca lista definicji. Ustawodawca z niewiadomych przyczyn postanowił zdefiniować niektóre terminy w innym miejscu ustawy, np. termin „rejestr” w art. 4 ust. 3 UsIPIU lub „KNF” w art. 4 ust. 8 UsIPIU.

2. **Agent.** Instytucja płatnicza, AISP-only, MIP, BUP, IPE oraz oddział zagranicznej IPE mogą korzystać z agentów. **2**

Agent działa w imieniu i na rzecz podmiotów, o których mowa powyżej i może świadczyć tylko takie usługi płatnicze, do jakich świadczenia uprawniony jest

podmiot, na rzecz którego działa. W związku z tym, agent korzysta niejako z licencji podmiotu, na rzecz którego działa. Należy odróżnić agenta od dostawcy, któremu instytucja płatnicza lub instytucja pieniądza elektronicznego powierza wykonywanie czynności operacyjnych (tzw. dostawca outsourcingowy). Nie jest jasne, czy w świetle przepisów ustawy, agenci wykonując czynności agencyjne mogą korzystać z poddostawców (tzw. subagentów) – wydaje się, że nie ma wyraźnych przeszkód regulacyjnych do przyjęcia, że korzystanie z takich poddostawców jest dopuszczalne, a w związku z tym należy uznać, że agenci mogą zlecać poddostawcom wykonywanie czynności agencyjnych w granicach swobody umów.

Agenci podlegają wpisowi do rejestru dostawców i wydawców pieniądza elektronicznego.

3 3. Agent rozliczeniowy. Jest to podmiot będący dostawcą usług płatniczych (zob. komentarz do art. 4 UstPIU), który świadczy usługę płatniczą *acquiringu*, o której mowa w art. 3 ust. 1 pkt 5 UstPIU.

4 4. Akceptant. Jest to niebędący konsumentem odbiorca (zob. komentarz do art. 2 pkt 18 UstPIU) środków pochodzących z transakcji płatniczej, które to środki są przekazywane akceptantowi przez agenta rozliczeniowego w ramach świadczonej usługi *acquiringu*, o której mowa w art. 3 ust. 1 pkt 5 UstPIU.

Brak w UstPIU definicji konsumenta. W tym zakresie należy się odwołać do definicji konsumenta z KC.

5 5. Bazowa stopa procentowa. Jest to stopa procentowa możliwa do zweryfikowania przez PSP i PSU. Stosowana jest w relacjach pomiędzy PSP i PSU. Przykładem bazowej stopy procentowej jest LIBOR (ang. *London Interbank Offer Rate*).

6 6. Biuro usług płatniczych. Jest to podmiot będący dostawcą usług płatniczych, który uprawniony jest do świadczenia jedynie usługi przekazu pieniężnego.

Ustawodawca przewidział dla BUP mniej rygorystyczne (np. w porównaniu do tych, które muszą spełnić krajowe instytucje płatnicze) warunki rozpoczęcia działalności. Jest to podyktowane pewnymi ograniczeniami w działalności BUP (np. możliwość świadczenia tylko usługi przekazu pieniężnego czy limit kwotowych wykonywanych przekazów pieniężnych). Więcej informacji na temat BUP – zob. komentarz do art. 118–130 UstPIU.

7 7. Bliskie powiązania. W definicji bliskich powiązań ustawodawca odsyła do definicji bliskich powiązań z rozporządzeniem CRR.

Bliskie powiązania oznaczają sytuację, w której dwie lub więcej osób fizycznych lub prawnych są ze sobą związane w następujący sposób:

- 1) udział kapitałowy w formie posiadania, bezpośrednio lub poprzez stosunek kontroli, co najmniej 20% praw głosu lub kapitału przedsiębiorstwa, lub
- 2) stosunek kontroli, lub
- 3) obie lub wszystkie osoby są trwale związane z jedną i tą samą osobą trzecią przez stosunek kontroli.

Wszystkie sposoby powiązania opisane powyżej odnoszą się do stosunku kontroli. Kontrola również została zdefiniowana w rozporządzeniu CRR. Niemniej jednak w definicji kontroli ustawodawca unijny odsyła do innych przepisów, tj. do art. 1 Siódmej dyrektywy Rady z 13.6.1983 r. wydanej na podstawie art. 54 ust. 3 lit. g

Traktatu w sprawie skonsolidowanych sprawozdań finansowych z dnia 13.6.1983 r. (Dz.Urz. UE L Nr 193, s. 1).

Termin „bliskie powiązania” jest kilkakrotnie użyty w UsiPłU, przede wszystkim w przepisach dotyczących uzyskania zezwolenia na prowadzenie działalności jako KIP, gdzie wnioskodawca powinien wykazać KNF brak bliskich powiązań uniemożliwiających skuteczny nadzór KNF nad wnioskodawcą.

Zgodnie z art. 13 ustawy o zmianie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2021 r. poz. 2140), zmieniono niniejszą definicję. Zmiana jest jednak jedynie techniczna i nie wpływa na interpretację definicji.

8. Data waluty to moment zaksięgowania środków pieniężnych na rachunku (w przypadku uznania rachunku) lub moment, w którym środki są pobierane z rachunku użytkownika (w przypadku obciążenia rachunku).

Ustalenie tego momentu jest istotne, gdyż do tego lub od tego momentu (w zależności czy rachunek został obciążony czy uznany) dostawca nalicza odsetki od środków, które wpłynęły lub zostały pobrane z rachunku użytkownika.

9. Dostawca przekazujący. Dostawcą przekazującym może być jedynie dostawca usług płatniczych, który prowadzi rachunek płatniczy dla użytkownika. Dostawca przekazujący przekazuje dostawcy przyjmującemu informacje wymagane w celu przeniesienia rachunku płatniczego.

10. Dostawca przyjmujący. Definicja dostawcy przyjmującego jest powiązana z definicją dostawcy przekazującego (zob. komentarz do art. 2pkt 4a UsiPłU). Dostawca przyjmujący przyjmuje od dostawcy przekazującego informacje wymagane w celu przeniesienia rachunku płatniczego użytkownika. W związku z tym, podobnie jak w przypadku dostawcy przekazującego, dostawcą przyjmującym może być jedynie dostawca usług płatniczych prowadzący rachunek płatniczy użytkownika.

11. Dostawca prowadzący rachunek to tak zwany ASPSP (ang. *account servicing payment service provider*), czyli dostawca usług płatniczych, który prowadzi rachunek płatniczy dla użytkownika. W związku z tym, za dostawcę prowadzącego rachunek nie można uznać dostawcy usług płatniczych, który prowadzi dla użytkownika rachunek inny niż rachunek płatniczy (zob. komentarz do art. 2 pkt 25 UsiPłU dotyczący definicji rachunku płatniczego).

W wyniku implementacji dyrektywy PSD2 w Polsce, UsiPłU rozszerzyła katalog definicji o definicję dostawcy prowadzącego rachunek. Dostawca prowadzący rachunek pełni ważną rolę w nowych przepisach (tj. od wdrożenia dyrektywy PSD2), gdyż ustawodawca nakazał mu udzielać PISP i AISP dostępu do rachunku płatniczego użytkownika dostępnego *online*. Jest to jedno z podstawowych narzędzi zwiększających konkurencję na rynku usług płatniczych, co było jednym z głównych założeń dyrektywy PSD2.

12. Dostawca świadczący usługę inicjowania transakcji płatniczej (PISP). Jest to jeden z nowych podmiotów, tzw. PISP, wprowadzonych do UsiPłU w ramach implementacji dyrektywy PSD2 w Polsce. Dostawca świadczący usługę inicjowania transakcji płatniczej jest podmiotem uprawnionym do świadczenia usługi inicjowania transakcji płatniczej (Usługi PIS).

Dostawcę świadczącego usługę inicjowania transakcji płatniczej definiuje przede wszystkim możliwość świadczenia Usługi PIS (w tym zakresie zob. komentarz do

art. 59r UstPIU). Takim dostawcą może być zarówno podmiot świadczący wyłącznie Usługę PIS, jak i podmiot który poza Usługą PIS, świadczy także inne usługi płatnicze.

PISP może być jedynie podmiot posiadający status dostawcy usług płatniczych.

- 13 13. Dostawca świadczący usługę dostępu do informacji do rachunku.** Jest to jeden z nowych podmiotów, tzw. AISP, wprowadzonych do UstPIU w ramach implementacji dyrektywy PSD2 w Polsce. Dostawca świadczący usługę dostępu do informacji do rachunku jest podmiotem uprawnionym do świadczenia usługi dostępu do informacji do rachunku (Usługi AIS).

Dostawcę świadczącego usługę dostępu do informacji do rachunku definiuje przede wszystkim możliwość świadczeniu usługi AIS (w tym zakresie zob. komentarz do art. 59s UstPIU). Dostawcą świadczącym usługę dostępu do informacji do rachunku może być jedynie podmiot posiadający status dostawcy usług płatniczych. AISP może prowadzić działalność jako podmiot świadczący wyłącznie Usługę AIS (tzw. AISP-only) lub jako podmiot świadczący, obok Usługi AIS, także inne usługi płatnicze.

- 14 14. AISP-only.** Jest to dostawca usług płatniczych, którego jedyną działalnością jest świadczenie Usługi AIS. Niezależnie od tego, AISP-only może prowadzić także działalność niebędącą działalnością w zakresie świadczenia usług płatniczych.

Dostawca ten może świadczyć Usługę AIS jedynie po uzyskaniu wpisu do rejestru dostawców i wydawców pieniądza elektronicznego.

- 15 15. Dzień roboczy.** Dzień, w którym dostawcy usług płatniczych świadczą swoje usługi, tj. dzień inny niż dzień wolny od pracy dla danego dostawcy usług płatniczych. Ustalenie, który dzień jest dniem roboczym ma znaczenie przede wszystkim w celu ustalenia, kiedy dostawca usług płatniczych otrzymał zlecenie płatnicze.

- 16 16. Goszczące państwo członkowskie.** Za goszczące państwo członkowskie uznaje się państwo UE albo EOG inne niż państwo pochodzenia (państwo macierzyste) dostawcy usług płatniczych, w którym dostawca świadczy usługi płatnicze (lub wydaje pieniądź elektroniczny) transgranicznie (poprzez oddział, przez agenta lub bez otwierania oddziału).

- 17 17. Grupa.** Za grupę uważa się podmioty powiązane ze sobą kapitałowo lub osobowo w sposób wskazany w komentowanej definicji. Ustawodawca posługuje się takimi określeniami jak jednostka dominująca, jednostka zależna i jednostka współzależna. Terminy te zostały zdefiniowane w UstPIU (zob. komentarz do art. 2 pkt 13–15 UstPIU).

Ponadto, za grupę ustawodawca uznaje jednostki powiązane w ten sposób, że dana jednostka ma wpływ na kierowanie polityką finansową i operacyjną innej jednostki. Ustawodawca nie określił, jak rozumieć posiadanie wpływu na kierowanie polityką finansową i operacyjną innej jednostki. Może to powodować pewne problemy w zakresie kwalifikacji danych podmiotów jako grupy. Jednostka została zdefiniowana w UstPIU (zob. komentarz do art. 2 pkt 12 UstPIU).

- 18 18. Hybrydowa IPE.** Jest to IPE, która oprócz swojej normalnej działalności polegającej na wydawaniu pieniądza elektronicznego, świadczeniu usług płatniczych, świadczeniu innych usług dodatkowych ściśle powiązanych z wydawaniem pieniądza elektronicznego i świadczeniem usług płatniczych, udzielaniu kredytów płatniczych

oraz prowadzeniu systemów płatności, prowadzi również inną działalność gospodarczą. Hybrydowa IPE działa na podstawie zezwolenia na prowadzenie działalności w charakterze IPE, żadne dodatkowe zezwolenie uprawniające do prowadzenia działalności jako hybrydowa IPE nie jest wymagane.

19. Hybrydowa instytucja płatnicza. Jest to instytucja płatnicza, która poza swoją działalnością w zakresie świadczenia usług płatniczych, wydawania pieniądza elektronicznego, usług dodatkowych ściśle powiązanych ze świadczeniem usług płatniczych, prowadzenia systemów płatności czy udzielania kredytów płatniczych (zob. komentarz do art. 2 pkt 11 UsłPIU), prowadzi również inną działalność gospodarczą. Hybrydowa instytucja płatnicza działa na podstawie zezwolenia na prowadzenie działalności w charakterze instytucji płatniczej (lub notyfikacji), żadne dodatkowe zezwolenie uprawniające do prowadzenia działalności jako hybrydowa instytucja płatnicza nie jest wymagane.

20. Hybrydowe BUP. Jest to BUP (zob. komentarz do art. 2 pkt 2a UsłPIU), które poza świadczeniem usługi przekazu pieniężnego, prowadzi również inną działalność gospodarczą. Hybrydowe BUP działa na podstawie wpisu do rejestru biur usług płatniczych, żadne dodatkowe zezwolenie czy rejestracja uprawniająca do prowadzenia działalności jako hybrydowe BUP nie jest wymagane.

21. Hybrydowa MIP. Jest to MIP (zob. komentarz do art. 2 pkt 17b UsłPIU), która poza świadczeniem usług płatniczych, prowadzi również inną działalność gospodarczą. Hybrydowa MIP działa na podstawie wpisu do rejestru małych instytucji płatniczych, żadne dodatkowe zezwolenie czy rejestracja uprawniająca do prowadzenia działalności jako hybrydowa MIP nie jest wymagane.

22. Identyfikator dostawcy. Jest to numer identyfikacyjny dostawcy usług płatniczych prowadzącego rachunki płatnicze i uczestniczącego w systemach płatności.

Identyfikator dostawcy posiadają tylko następujący dostawcy usług płatniczych prowadzący rachunki płatnicze i uczestniczący w systemach płatności:

- 1) IPE i jej oddział;
- 2) oddział podmiotu świadczącego w innym niż Rzeczpospolita Polska państwie członkowskim, pocztowe usługi płatnicze w zakresie, w jakim jest uprawniony do świadczenia usług płatniczych;
- 3) poczta Polska S.A., w zakresie jakim jest uprawniona do świadczenia usług płatniczych;
- 4) instytucja płatnicza;
- 5) organ administracji publicznej oraz
- 6) spółdzielcza kasa oszczędnościowo-kredytowa lub Krajowa Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa.

Natomiast identyfikator dostawcy, o którym mowa w UsłPIU, nie jest wydawany dla bankowych dostawców usług płatniczych takich jak banki krajowe, oddziały banków zagranicznych, instytucje kredytowe czy oddziały instytucji kredytowych. Identyfikacja tego typu dostawców odbywa się zgodnie z przepisami Zarządzenia Nr 7/2017 Prezesa Narodowego Banku Polskiego z 20.2.2017 r. w sprawie sposobu numeracji banków i rachunków bankowych.

23. Incydent oznacza niespodziewane zdarzenie (lub serię takich zdarzeń), które ma niekorzystny wpływ na integralność, dostępność, poufność, autentyczność lub

Przejdź do księgarni →